

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

89	ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
90	ΟΨΕΙΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
91	ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
91	ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
91	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
92	ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΑ ΠΤΥΧΙΑ
92	ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ
93	ΑΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ
93	ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΞΙΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ
94	ΧΡΗΣΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
95	ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΔΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
95	ΑΓΝΟΙΑ ΝΟΜΟΥ – ΚΑΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
95	ΕΛΛΙΠΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ
96	ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ
97	ΑΡΝΗΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
97	ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ
98	ΑΡΝΗΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
99	ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΑΛΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ
99	ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ
99	ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ
100	ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
100	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Σχέσεις κράτους–πολίτη

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΣΠΑΝΟΥ
Βοηθός Συνήγορος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Ο ρόλος του Συνηγόρου του Πολίτη στην ανάδειξη των αδυναμιών της ελληνικής διοίκησης εξαρτάται από τα θέματα που θέτουν υπόψη του οι πολίτες μέσω των αναφορών. Ακόμη και αν πρόκειται για ζητήματα των οποίων η επίλυση δεν είναι αμέσως δυνατή, ο ΣτΠ οφείλει να τα προβάλει, υποδεικνύοντας παράλληλα στην πολιτεία τις κατάλληλες παρεμβάσεις. Η πολυμορφία της κακοδιοίκησης, η καταπολέμηση της οποίας αποτελεί κεντρική αποστολή του ΣτΠ, αποτελεί εν προκειμένω πολύτιμο εργαλείο προς αυτή την κατεύθυνση.

Έχει συχνά επισημανθεί ότι ο ΣτΠ δεν μπορεί να «μετρήσει» ευθέως τον βαθμό βελτίωσης της διοίκησης ως απο-

τέλεσμα της διαμεσολαβητικής του δράσης. Ωστόσο, ως μέτρο θα μπορούσε να θεωρηθεί η ανταπόκριση των υπηρεσιών στις συστάσεις του. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο ΣτΠ οφείλει να λαμβάνει υπόψη και τη μετάλλαξη των μορφών κακοδιοίκησης, όπως αυτή αναδεικνύεται στις αναφορές των πολιτών. Κρίνεται, ως εκ τούτου, σκόπιμο να επισημανθούν ορισμένες περιπτώσεις μετάλλαξης που τέθηκαν υπόψη του ΣτΠ.

Ο ΣτΠ έχει εκπονήσει (Ιανουάριος 2007) ειδική έκθεση για τις προσλήψεις που δεν υπάγονται στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), στην οποία επισημαίνει προβλήματα διαφάνειας και εν γένει δικαιοκρατικών εγγυήσεων στο σύνολο της διαδικασίας.* Ουδέποτε υπήρξε απάντηση εκ μέρους της διοίκησης στα θέματα που έθιγε η έκθεση. Ωστόσο, μια διαφορετική εκδοχή του προβλήματος αναδύθηκε από τις αναφορές των πολιτών τη χρονιά που πέρασε. Σε ορισμένες προκηρύξεις για πλήρωση οργανικών θέσεων, που ακολουθούσαν την επίσημη οδό προσλήψεων μέσω ΑΣΕΠ, εκ του νόμου αποκλείονταν όσοι δεν είχαν προηγούμενη εργασία με σύμβαση ορισμένου χρόνου ή έργου στον συγκεκριμένο φορέα (υποθέσεις 6258/2008, 7271/2008, 8428/2008).

Ο ΣτΠ αδυνατεί εκ του νόμου να ελέγξει προκηρύξεις που ακολουθούν τη διαδικασία του ΑΣΕΠ και στις οποίες μάλιστα οι προϋποθέσεις συμμετοχής έχουν προσδιοριστεί νομοθετικά. Ωστόσο, με δεδομένα τα προβλήματα που έχουν επισημανθεί στην ειδική έκθεση που προαναφέρθηκε σχετικά με τις προσλήψεις συμβασιούχων και την ανάθεση συμβάσεων έργου, οφείλει να εκφράσει τον προβληματισμό του. Πρόκειται για πρακτική που αφενός οδηγεί σε υπονόμευση της αξιοκρατικής διαδικα-

σίας, η οποία επιβάλλει τον ανοιχτό χαρακτήρα της ανταγωνιστικής διαδικασίας, και αφετέρου παρακάμπτει τη συνταγματική διάταξη για απαγόρευση των μονιμοποιήσεων. Η διάταξη του σχετικού νόμου είχε μάλιστα ψηφιστεί *ομόφωνα* στη Βουλή. Ο ΣτΠ εκφράζει την ελπίδα ότι η πρακτική αυτή, η οποία δεν μπορεί να ελεγχθεί άμεσα από αυτόν, δεν θα καταλήξει στην έμμεση ανατροπή των κανόνων και των εγγυήσεων αξιοκρατίας και αντικειμενικότητας που περιβάλλουν το σύστημα των προσλήψεων της αρμοδιότητας του ΑΣΕΠ.

Επιπροσθέτως, συνεχίζουν να εκδίδονται προκηρύξεις για την πλήρωση μόνιμων θέσεων εκτός διαδικασίας του ΑΣΕΠ και κατά παράκαμψη της αρμοδιότητάς του. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί προκήρυξη του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης για πρόσληψη προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Στην προκήρυξη αυτή προβλέφθηκε ειδική διαδικασία πρόσληψης προσωπικού, για το οποίο δεν απαιτούνταν εξειδικευμένες επιστημονικές γνώσεις ή εμπειρία, συγχρόνως δε η απόδοση των υποψηφίων στην προφορική συνέντευξη καθορίστηκε ως μοναδικό κριτήριο για την αξιολόγησή τους. Κατά τη διερεύνηση της υπόθεσης, ο ΣτΠ, διαπίστωσε ότι η συγκεκριμένη διαδικασία πρόσληψης αποκλίνει από τις συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές της αξιοκρατίας και της διαφάνειας, που πρέπει να διέπουν το σύστημα των προσλήψεων στον δημόσιο τομέα ύστερα από τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001. Αφενός δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις εξαίρεσης από τη διαδικασία του ΑΣΕΠ και αφετέρου η διαδικασία δεν ανταποκρινόταν στις αρχές της δημοσιότητας και της διαφάνειας. Οι σχετικές επισημάνσεις τέθηκαν υπόψη του Υπουργείου Τουριστικής Ανάπτυξης, χωρίς μέχρι σήμερα να έχει υπάρξει ανταπόκριση εκ μέρους του (υπόθεση 6889/2007).*

Παρατυπίες παρατηρήθηκαν και κατά τις διαδικασίες πρόσληψης. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Δήμου Ερινεού Αχαΐας, ο οποίος είχε αναρτήσει πίνακες με

τα αποτελέσματα διαγωνισμού για θέσεις μερικής απασχόλησης σε χρόνο κατά τον οποίο, λόγω εκλογών, ίσχυε αναστολή πάσης φύσεως προσλήψεων (υπόθεση 16208/2007).

Μια νέα περίπτωση κακοδιοίκησης αναδεικνύουν αναφορές πολιτών, η οποία αφορά τις συνθήκες εργασίας στο πλαίσιο απόκτησης εργασιακής εμπειρίας (Stage) σε συγκεκριμένα υποκαταστήματα οργανισμών εποπτευόμενων από το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας. Ειδικότερα, οι μαθητευόμενοι χρησιμοποιούνταν, χωρίς εποπτεία, σε εργασίες για τις οποίες αρμόδιο ήταν το τακτικό προσωπικό, όπως για παράδειγμα να εξυπηρετούν το κοινό και μάλιστα να υπογράφουν δημόσια έγγραφα. Επιπλέον, γινόταν περικοπή αποδοχών τους σε περίπτωση που εντοπίζονται λάθη ή παραλείψεις. Ωστόσο, στα προγράμματα για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας σε καμία περίπτωση δεν προβλέπεται οι ασκούμενοι να παρέχουν υπηρεσίες που εμπίπτουν στις υποχρεώσεις του τακτικού προσωπικού και να εξυπηρετούν το κοινό χωρίς εποπτεία. Βασικός σκοπός του προγράμματος Stage είναι να στηρίξει ουσιαστικά την πολιτική για την ενίσχυση της απασχόλησης και τους ανέργους στην προσπάθειά τους να ενταχθούν στην αγορά εργασίας και παράλληλα να καλυφθούν βασικές διοικητικές ανάγκες των δημόσιων υπηρεσιών. Ο έλεγχος αν τηρούνται οι προδιαγραφές του προγράμματος για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας πρέπει να πραγματοποιείται συστηματικά και αυστηρά από ελεγκτές υπαλλήλους του ΟΑΕΔ και να μην επαφίεται αποκλειστικά στις εσωτερικές διαδικασίες των υπηρεσιών που είναι αρμόδιες για την υλοποίηση του προγράμματος (υποθέσεις 521/2008, 11302/2008). Τελικά, σε μία υπόθεση υπήρξε ανταπόκριση του ΟΑΕΔ, ο οποίος διαβίβασε την καταγγελία της ασκουμένης προς τη διοίκηση του φορέα στον οποίο υπηρετούσε (ΙΚΑ–ΕΤΑΜ) με τη σύσταση οι όροι του προγράμματος να τηρούνται αυστηρά.

ΟΨΕΙΣ ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Στην ενότητα αυτή επιχειρείται και μια οριζόντια θεώρηση των προβλημάτων της ελληνικής δημόσιας διοίκησης. Η περιγραφή των αδυναμιών της διοίκησης και των φαινομένων κακοδιοίκησης δεν περιορίζεται σε επί μέρους φορείς ή πεδία πολιτικής. Στόχος είναι να καταδειχθούν ορισμένες κοινές πρακτικές και αντιλήψεις που διατρέχουν τη διοικητική δράση στο σύνολό της. Κατ' αυτόν τον τρόπο δίνεται συνολική θεώρηση των προβλημάτων και ταυτόχρονα οι παρατηρήσεις της Αρχής δεν

εμφανίζονται ως μομφή κατά ορισμένων φορέων, αλλά περιγράφουν συμπτώματα βαθύτερης παθογένειας.

Στις υποθέσεις που ενδεικτικά παρατίθενται, οι όψεις της κακοδιοίκησης ομαδοποιούνται ως εξής:

- άσκηση πολιτικής και μεταβολές της,
- εφαρμογή της πολιτικής από τη διοίκηση τόσο σε επίπεδο τήρησης της νομιμότητας όσο και χρήσης της διακριτικής ευχέρειας,

- εσωτερικές σχέσεις μεταξύ οργάνων και υπηρεσιών της διοίκησης,
- σχέση της διοίκησης με τη δικαστική εξουσία,
- το ευρωπαϊκό περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργεί η διοίκηση.

Σε όλα αυτά τα πεδία, η λειτουργία της διοίκησης εμφανίζεται αμυντική και εσωστρεφής τόσο απέναντι στην κοινωνία όσο και απέναντι στους μεμονωμένους πολίτες, τους οποίους είναι ταγμένη να υπηρετεί.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΚΟΛΟΥΘΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Στην κατηγορία αυτή ανήκουν περιπτώσεις στις οποίες εντοπίζονται ανακολουθίες, κενά ή αντιφάσεις της ασκούμενης πολιτικής και αιφνιδιαστικές μεταβολές της οικείας νομοθεσίας. Οι συνέπειες αυτής της μορφής κακοδιοίκησης είναι σημαντικές για τους πολίτες αλλά και τις επιχειρήσεις. Στη συνέχεια αναφέρονται ενδεικτικά παραδείγματα από διάφορα πεδία πολιτικής.

ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Πολλές επιχειρήσεις επιβαρύνθηκαν υπέρμετρα από παλιωδίες της πολιτικής για την ενίσχυση των επιχειρήσεων, καθώς χάραξαν τα επενδυτικά τους σχέδια εμπιστευόμενες τη διοίκηση, σύμφωνα με τις προβλέψεις της οικείας νομοθεσίας. Μεγάλη εταιρία κατασκευής οικιακών συσκευών προσέφυγε στον ΣτΠ, διότι αναίτια επιβαρύνθηκε με σημαντικό φορολογικό κόστος. Ειδικότερα, με τον Ν. 3220/2004 δόθηκε η δυνατότητα σε επιχειρήσεις να σχηματίσουν από τα αδιανέμητα κέρδη τους των οικονομικών ετών 2004 και 2005 (χρήσεις 2003 και 2004) ειδικό αφορολόγητο αποθεματικό επενδύσεων, το οποίο έπρεπε να χρησιμοποιηθεί για επενδύσεις ισόποσης αξίας μέσα στην επόμενη τριετία, με απαλλογία από τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος.

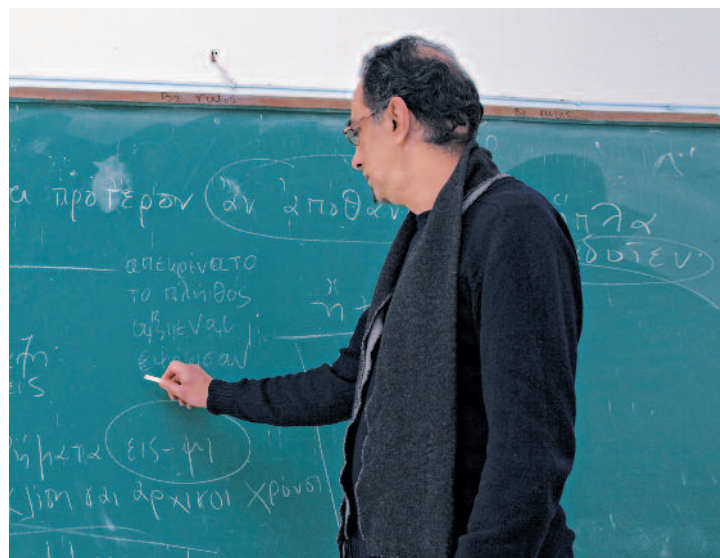
Ωστόσο, το άρθρο 88 της Συνθήκης της ΕΕ υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να μην εφαρμόζουν μέτρα για την κρατική ενίσχυση των επιχειρήσεων, εάν προηγουμένως δεν αποφανθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη συμβατότητά τους προς τις διατάξεις του ευρωπαϊκού δικαίου. Το ελληνικό κράτος, θεωρώντας ότι δεν συνέτρεχε εν προκειμένω περίπτωση κρατικής ενίσχυσης, θέσπισε τον Ν. 3220/2004 χωρίς να έχει ενημερώσει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Όμως, η τελευταία έκρινε ότι υπήρχε ανεπίτρεπτη κρατική ενίσχυση και κάλεσε το ελληνικό κράτος να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την ανάκτηση των ενισχύσεων. Για τον λόγο αυτόν, με διάταξη του Ν. 3614/2007 ορίστηκε ότι οι επιχειρήσεις που έκαναν χρήση της προβλεπόμενης φοροαπαλλαγής όφειλαν να καταβάλουν, και

μάλιστα έντοκα, τον αναλογούντα φόρο. Καθώς η εταιρία που προσέφυγε στον ΣτΠ είχε προβεί σε επενδύσεις ύψους 8.717.838,64€ για τα έτη 2005–2007, κλήθηκε να καταβάλει φόρο εισοδήματος 1.827.000€.

Ο ΣτΠ επισήμανε στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών κατ' αρχάς ότι η εγκύκλιος που εκδόθηκε για την εφαρμογή της σχετικής διάταξης ήταν δυσνόητη και ελλιπής. Κυρίως όμως υπογράμμισε ότι, εξαιτίας της παράλειψης να γνωστοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι σχετικές ρυθμίσεις, η διοίκηση ήταν αποκλειστικά υπεύθυνη για την πρόκληση σημαντικής ζημίας στην επιχειρηματική δραστηριότητα εν γένει και στις επιχειρήσεις, οι οποίες από τη θέση του ευνοούμενου-δικαιούχου της ενίσχυσης βρέθηκαν αιφνίδια στη θέση του τιμωρούμενου-υπόχρεου σε έντοκη καταβολή του φόρου—αναπτυξιακού κινήτρου (υπόθεση 5369/2008). Η περίπτωση αυτή αναδεικνύει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα, όπως έχουν συνοπτικά καταγραφεί και στο κείμενο εργασίας του ΣτΠ «Επιχειρηματικότητα και δημόσια διοίκηση».*

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Υποψήφιοι εκπαιδευτικοί κατήγγειλαν στον ΣτΠ τα προβλήματα που τους προκαλεί η απαίτηση να προσκομίζουν πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας, προκειμένου να διοριστούν σε μόνιμες θέσεις ή να προσληφθούν ως αναπληρωτές ωρομίσθιοι. Κατά τη διάρκεια της έρευνας που διενήργησε ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι σε πολλές περιπτώσεις το καθεστώς της παιδαγωγικής επάρκειας δεν είναι σαφώς προσδιορισμένο ούτε ως προς το εάν αυτή πράγματι απαιτείται ούτε ως προς τον τρόπο με τον οποίο αποδεικνύεται. Με λίγα λόγια, άλλοτε απαιτείται πιστοποιητικό παιδαγωγικής επάρκειας ως ειδικό προσόν για τον διορισμό των υποψηφίων και άλλοτε όχι, και η έλλειψη

του μπορεί να δημιουργεί κώλυμα διορισμού ή όχι. Επιπροσθέτως, οι τρόποι με τους οποίους αποδεικνύεται η παιδαγωγική επάρκεια χαρακτηρίζονται από αντιφατικότητα, πολυπλοκότητα και αποσπασματικότητα. Πλήττειται, συνεπώς, η αξιοπιστία της διαδικασίας των προσλήψεων, όταν π.χ. ανατρέπονται αποτελέσματα γραπτού διαγωνισμού του ΑΣΕΠ, όπως στην περίπτωση του διαγωνισμού για εκπαιδευτικούς της προκήρυξης 10Π/20064 (ΦΕΚ 500/24.8.2006). Αναδεικνύεται, λοιπόν, επιτακτικά η ανάγκη να αναληφθεί από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων νομοθετική πρωτοβουλία που θα αποσαφηνίσει το ισχύον ασαφές καθεστώς και θα εξορθολογήσει τον τρόπο κτήσης και απόδειξης της παιδαγωγικής επάρκειας, όπως προτείνει σχετικό πόρισμα του ΣτΠ (υποθέσεις 14849/2008, 13820/2008, 6490/2008, 12840/2008 κ.ά.).*

ΑΔΙΑΒΑΘΜΗΤΑ ΠΤΥΧΙΑ

Απόφοιτοι της πρώην Σχολής Τουριστικών Επαγγελματιών αποκλείστηκαν από διαγωνισμούς του δημοσίου για προσλήψεις της ειδικότητάς τους, επειδή οι τίτλοι σπουδών τους δεν αναγνωρίζονται. Πιο συγκεκριμένα, η εν λόγω σχολή παρείχε εκπαίδευση σε δύο κύκλους: βασικό και ανώτερο. Με το ΠΔ 121/1988, τα τμήματα ξενοδοχειακών και επισιτιστικών επιχειρήσεων και μαγειρικής τέχνης των εκπαιδευτηρίων βασικής εκπαίδευσης της σχολής μετατράπηκαν σε τεχνικές επαγγελματικές σχολές τουριστικών επαγγελματιών και στη συνέχεια, με κοινή υπουργική απόφαση, μετατράπηκαν σε τεχνικά επαγγελματικά εκπαιδευτήρια τουριστικών επαγγελματιών Α΄ κύκλου. Τέλος, με νεότερη υπουργική απόφαση, μετατράπηκαν σε επαγγελματικές σχολές. Ωστόσο, σε καμία από τις παραπάνω ρυθμίσεις δεν υπήρξε μέριμνα ώστε να καθοριστεί το ζήτημα της ισοτιμίας των τίτλων που χορηγήθηκαν πριν από το 1998 με τους νέους τίτλους, με αποτέλεσμα οι παλαιοί απόφοιτοι της σχολής να έχουν βρεθεί προ αδιεξόδου, καθώς οι τίτλοι που κατέχουν δεν αναγνωρίζονται και ως εκ τούτου δεν μπορούν να διοριστούν στο δημόσιο.

Υστερα από έγγραφο του ΣτΠ, ο Οργανισμός Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΟΕΕΚ) απάντησε ότι αδυνατεί να χορηγήσει ισοτιμία, δεδομένου ότι οι παλαιοί τίτλοι χορηγήθηκαν για σπουδές μη ενταγμένες στο εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. Μάλιστα ο ΟΕΕΚ υποστήριξε ότι είχε ήδη απευθύνει νομοθετική πρόταση στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία δεν έγινε αποδεκτή. Το γεγονός αυτό είχε ως συνέπεια μια κατηγορία αποφοίτων, οι οποίοι καλόπιστα κατείχαν τίτλους σχολών του δημοσίου, να διαψευστεί λόγω αβλεψίας του νομοθέτη, κατά παράβαση των αρχών της ισό-

τητας, της καλής πίστης και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης (υπόθεση 15568/2008).

ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΙΣ ΒΑΡΟΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΝΑΥΤΙΚΟΥ

Σύμφωνα με το ΠΔ 243/1998, οι μη απόφοιτοι της Ανώτατης Δημόσιας Σχολής Εμπορικού Ναυτικού, κάτοχοι όμως του σχετικού απολυτηρίου τίτλου από ίδρυμα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μπορούσαν να αποκτήσουν δίπλωμα μηχανικού ή πλοιάρχου Α΄ τάξης του Εμπορικού Ναυτικού εφόσον είχαν ήδη το δίπλωμα πλοιάρχου ή μηχανικού Γ΄ τάξης έως τις 31.12.1998 και πληρούσαν τις υπόλοιπες προϋποθέσεις του νόμου. Η διάταξη αυτή δεν προέβλεπε μεταβατικές ρυθμίσεις για εκείνους που κατά την έκδοσή της ήδη φοιτούσαν σε σχολεία μηχανικών του Εμπορικού Ναυτικού δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως οι προσφεύγοντες στον ΣτΠ, οι οποίοι ολοκλήρωσαν τη φοίτησή τους σε ιδιωτικά λύκεια μηχανικών του Εμπορικού

Ναυτικού αναγνωρισμένα από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και πήραν το δίπλωμα του μηχανικού Γ΄ τάξης μετά τις 31.12.1998. Αργότερα, εισήχθη μεταβατική διάταξη για τους υποψήφιους πλοιάρχους Γ΄ τάξης που το 1998 φοιτούσαν ήδη, όχι όμως και για την αντίστοιχη κατηγορία μηχανικών.

Ο ΣτΠ επισήμανε στο υπουργείο ότι με την τροποποίηση του ρυθμιστικού πλαισίου αιφνιδίασε τους προσφεύγοντες και, δεδομένου ότι δεν προέβλεψε μεταβατική διάταξη για τους ήδη φοιτούντες μηχανικούς, προσέκρουσε στη γενική αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του πολίτη προς το κράτος. Συνέπεια αυτής της πρόβλεψης ήταν η αδικαιολόγητη διακριτική μεταχείριση εις βάρος μιας κατηγορίας προσώπων, καθώς τέθηκε ένα αποκλειστικά χρονικό κριτήριο (ημερομηνία απόκτησης διπλώματος). Επιπλέον, ελλείψει επαρκούς αιτιολόγησης της ρύθμισης αυτής, ανέκυπτε και θέμα παραβίασης της συνταγματικά κατοχυρωμένης αρχής της αναλογικότητας.

Μετά την παρέμβαση του ΣτΠ, ψηφίστηκε η διάταξη του άρθρου 1 του ΠΔ 110/2008], με την οποία επιμηκύνθηκε κατά τέσσερα έτη (31.12.2002) η προθεσμία που προβλεπόταν αρχικά, ώστε να περιλαμβάνονται και οι μηχανικοί που το 1998 ήδη φοιτούσαν (υποθέσεις 12055/2007, 12316/2007, 12318/2007).

ΑΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΗ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΗ ΕΥΧΕΡΕΙΑ

Η στάση της διοίκησης απέναντι στη διακριτική ευχέρεια μπορεί να χαρακτηριστεί μεροληπτική, διότι συχνά επιλέγει τη λύση που της είναι περισσότερο εύκολη και συμφέρουσα, αδιαφορώντας για τις δυσμενείς επιπτώσεις που μπορεί να συνεπάγεται για τους πολίτες. Άλλοτε είναι αντιφατική διότι χρησιμοποιεί τη διακριτική ευχέρεια που ρητά της παρέχει ο νόμος, γεγονός που αποβαίνει επιβαρυντικό για τους πολίτες. Άλλοτε πάλι, κάνει εκτεταμένη χρήση της διακριτικής ευχέρειας, στηριζόμενη ωστόσο σε αυθαίρετα κριτήρια, με αποτέλεσμα να παραβιάζει την αρχή της ισότητας που επιβάλλει την όμοια μεταχείριση όμοιων περιπτώσεων και τη διαφορετική μεταχείριση διαφορετικών περιπτώσεων με βάση αντικειμενικά κριτήρια.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΑΞΙΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΥΜΕΝΟΥ ΑΚΙΝΗΤΟΥ

Από τις πλέον χαρακτηριστικές περιπτώσεις άρνησης της διοίκησης να κάνει χρήση της διακριτικής ευχέρειας, με ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις για τους πολίτες, είναι εκείνη στην οποία ο προϊστάμενος δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας (ΔΟΥ) παραλείπει να προβεί σε προσωρινό

προσδιορισμό της αξίας κληρονομούμενου ακινήτου. Σε υπόθεση που χειρίστηκε ο ΣτΠ, πολίτης κληρονόμησε από τον πατέρα του το 1999 αγροτεμάχιο, οπότε και υπέβαλε στη ΔΟΥ Πτολεμαΐδας τη σχετική δήλωση φόρου κληρονομίας. Επειδή επρόκειτο για ακίνητο σε περιοχή όπου δεν ισχύει ούτε το αντικειμενικό ούτε το μικτό σύστημα προσδιορισμού της αξίας, ο πολίτης συμπλήρωσε στο σχετικό έντυπο (στη μορφή που είχε πριν από το 2002) την –κατά δήλωσή του– αξία του αγροτεμαχίου. Το 2007, δηλαδή ύστερα από οκτώ χρόνια, ο προϊστάμενος της ΔΟΥ προέβη σε έλεγχο της δήλωσης φόρου κληρονομίας και επέβαλε στον πολίτη πρόστιμα και πρόσθετους φόρους, θεωρώντας τη δήλωση ανακριβή, καθώς από συγκριτικά και άλλα στοιχεία προέκυψε ότι η αγοραία αξία του ακινήτου ήταν μεγαλύτερη από εκείνη που είχε δηλωθεί.

Ωστόσο, κανένας πρόσθετος φόρος και κανένα πρόστιμο δεν θα είχε επιβληθεί, εάν ο προϊστάμενος, ήδη από το 1999, είχε κάνει χρήση της δυνατότητας που του παρέχεται για τον προσωρινό προσδιορισμό (άρθρο 73 του ΝΔ 118/1973 και τώρα 73 του Ν. 2961/2001) της αγοραίας αξίας του ακινήτου. Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη, αν μεν η αξία που δηλώθηκε συμπίπτει με αυτή που προσωρινά προσδιορίστηκε, η δήλωση περαιώνεται ως ειλικρινής. Αν όμως η αξία, όπως προσωρινά προσδιορίστηκε, είναι μεγαλύτερη, τότε ο φορολογούμενος έχει έξι μήνες προθεσμία για να υποβάλει συμπληρωματική δήλωση και να αποδεχθεί την τιμή που όρισε ο προϊστάμενος, χωρίς να επιβαρύνεται με πρόστιμο ή άλλους πρόσθετους φόρους.

Το συγκεκριμένο πρόβλημα ταλανίζει μεγάλο αριθμό φορολογουμένων, διότι στην πράξη οι ΔΟΥ σπανίως κάνουν χρήση της δυνατότητας για τον προσωρινό προσδιορισμό της αξίας των ακινήτων. Αντίθετα, επικαλούμενες φόρτο εργασίας και έλλειψη προσωπικού, ελέγχουν την ακρίβεια των δηλώσεων των φορολογουμένων στην εκπονή της δεκαετίας από την υποβολή τους, δηλαδή λίγο πριν παραγραφεί το δικαίωμα της διοίκησης να επιβάλλει φόρους και πρόστιμα. Ωστόσο, είναι προφανές ότι, σε περιπτώσεις ακινήτων για τα οποία δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού των αξιών, ο φορολογούμενος δεν έχει συνήθως τη δυνατότητα (λόγω έλλειψης στοιχείων) να προσδιορίσει με ακρίβεια την αγοραία αξία του ακινήτου του. Οι ΔΟΥ όμως, λόγω των συγκριτικών στοιχείων που διαθέτουν στα αρχεία τους, έχουν αυτή τη δυνατότητα και –κατά τεκμήριο– καταλήγουν σε αξίες υψηλότερες από εκείνες που έχει δηλώσει ο φορολογούμενος. Καθώς οι περισσότερες δηλώσεις κρίνονται ανακριβείς, αυτό έχει ως αποτέλεσμα να επιβάλλονται πρόστιμα και πρόσθετοι φόροι των οποίων το

ύψος είναι πολλαπλασιασίο (από τις 28.1.2004 έως και 200%, πριν από τις 27.1.2004 έως και 300%) των φόρων που τεκμαίρεται ότι προσπάθησαν να αποφύγουν οι φορολογούμενοι υποβάλλοντας ανακριβείς δηλώσεις. Ο φορολογούμενος επιβαρύνεται συνεπώς σε χρόνο πολύ μεταγενέστερο με πρόσθετους φόρους, εξαιτίας της αδυναμίας της φορολογικής διοίκησης να αντεπεξέλθει στις λειτουργικές της υποχρεώσεις, δηλαδή να ελέγξει έγκαιρα τη δήλωση του φορολογουμένου.

Ο ΣτΠ πρότεινε προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών είτε:

- να καθιερωθεί ρητή υποχρέωση του προϊσταμένου της ΔΟΥ να προβαίνει άμεσα στον προσωρινό προσδιορισμό της αξίας του ακινήτου στην περίπτωση κληρονομιών (όπως ισχύει και στην περίπτωση των δωρεών και των γονικών παροχών) είτε, επικουρικά,
- να προβλεφθεί η δυνατότητα να υποβάλλει ο φορολογούμενος συμπληρωματική δήλωση κατά τον χρόνο ελέγχου της δήλωσής του από τη ΔΟΥ, οποτεδήποτε και αν γίνει αυτός μέσα στη δεκαετία, χωρίς να επιβάλλονται άλλοι πρόσθετοι φόροι.

Σε κάθε περίπτωση, εφεξής θα πρέπει να αναγράφεται με ευκρίνεια επάνω στο έντυπο της δήλωσης φόρου κληρονομίας η δυνατότητα του φορολογουμένου (για όσες περιπτώσεις δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα ή το μικτό σύστημα προσδιορισμού της αξίας) να ζητήσει από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ τον προσωρινό προσδιορισμό της αγοραίας αξίας του κληρονομούμενου ακινήτου (υπόθεση 17145/2007).

ΧΡΗΣΗ ΑΥΘΑΙΡΕΤΩΝ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Άλλο σημαντικό πρόβλημα που παρατηρείται στη δράση της διοίκησης είναι η κακή χρήση της ευχέρειας που διαθέτουν ορισμένα διοικητικά όργανα, όταν θέτουν κριτήρια για τη ρύθμιση ζητημάτων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Ο ΣτΠ, κατά τον έλεγχο ατομικών διοικητικών πράξεων που επιβάλλουν υποχρεώσεις σε πολίτες, προβαίνει συχνά σε παρεμπόδιοντα έλεγχο των κανονιστικών πράξεων σύμφωνα με τις οποίες εκδόθηκαν οι συγκεκριμένες ατομικές διοικητικές πράξεις. Από τις σχετικές υποθέσεις, οι οποίες συχνότερα αφορούν τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, προκύπτει ότι εισάγονται αυθαίρετα και αδικαιολόγητα κριτήρια όταν πρόκειται να αναγνωριστούν δικαιώματα υπέρ μιας κατηγορίας πολιτών. Όπως κρίνουν τα δικαστήρια, η κατ' εξουσιοδότηση νομοθετούσα διοίκηση μπορεί να ρυθμίζει είτε με ενιαίο είτε με διαφορετικό τρόπο τις ποικίλες, πραγματικές ή προσωπικές, καταστάσεις και σχέσεις, λαμβάνοντας υπόψη

τις σχετικές κοινωνικές, οικονομικές, επαγγελματικές ή άλλες συνθήκες και στηριζόμενη σε γενικά και αντικειμενικά κριτήρια, που βρίσκονται σε συνάφεια με το αντικείμενο της ρύθμισης για την οποία πρόκειται κάθε φορά. Πρέπει, όμως, κατά την επιλογή των διαφόρων τρόπων ρύθμισης, η διοίκηση να κινείται μέσα στα όρια που διαγράφονται από την αρχή της ισότητας, τα οποία αποκλείουν την κατάφωρη και αδικαιολόγητα άνιση μεταχείριση, όπως είναι ο περιορισμός δικαιωμάτων κατ' εξαίρεση του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου. Τέτοια παράβαση της αρχής της ισότητας διαπιστώθηκε για παράδειγμα στις υποθέσεις που ακολουθούν.

■ Ενδεικτικές υποθέσεις

Ελεγχόμενη στάθμευση – Χορήγηση σήματος μονίμου κατοίκου

Ο κανονισμός λειτουργίας του συστήματος ελεγχόμενης στάθμευσης του Δήμου Πατρέων θέτει ως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του σήματος μονίμου κατοίκου ο αιτών να έχει την πλήρη κυριότητα του οχήματος. Ο ΣτΠ επισήμανε στον δήμο ότι η πρόβλεψη να χορηγείται σήμα μονίμου κατοίκου έχει ως σκοπό την εξυπηρέτηση των κατοίκων που διαμένουν μόνιμα στην περιοχή. Το γεγονός ότι η χορήγηση του σήματος εξαρτάται από την υποχρέωση να υπάρχει πλήρης κυριότητα του οχήματος αποκλείει μεγάλο αριθμό μόνιμων κατοίκων (όσους έχουν οχήματα με leasing ή με παρακράτηση της κυριότητας), χωρίς το κριτήριο αυτό να σχετίζεται προς τον εξυ-

πηρετούμενο σκοπό και να μπορεί αντικειμενικά να δικαιολογήσει τη διαφορετική μεταχείριση. Καθώς ο δήμος ενέμενε σε όσα είχε ήδη αποφασίσει, ο ΣτΠ απύθυνε έγγραφο προς την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και την αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών. Η τελευταία στο απαντητικό έγγραφο που απέστειλε δεν έλαβε θέση επί του ζητήματος. Ωστόσο, υπενθύμισε τη δυνατότητα που είχε ο αναφερόμενος (άρθρο 150 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων) να προσβάλει μέσα σε δέκα ημέρες τη σχετική δημοτική απόφαση ενώπιον του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας (υπόθεση 16014/2007).

Απαλλογή από τα τέλη ύδρευσης – Ιδιότητα του δημότη

Σε υπόθεση που απασχόλησε τον ΣτΠ, ο Δήμος Γαλλικού με απόφασή του χορήγησε απαλλογή από την καταβολή τελών ύδρευσης–αποχέτευσης μόνο σε όσους πολύτεκνους–οικονομικά ασθενείς ήταν ταυτόχρονα και δημότες του και όχι γενικά στους πολύτεκνους–οικονομικά ασθενείς που κατοικούν μόνιμα στην περιφέρεια του δήμου. Όπως επισήμανε ο ΣτΠ με έγγραφό του, η σχετική διάκριση αντιβαίνει στη συνταγματικώς κατοχυρωμένη αρχή της ισότητας, η οποία επιτρέπει διακρίσεις μόνο με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Η παρέμβαση του ΣτΠ είχε θετικό αποτέλεσμα και ο Δήμος Γαλλικού επεστρεψε στον ενδιαφερόμενο τα ποσά που είχε ήδη καταβάλει (υπόθεση 3181/2008).

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΔΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ

Πολίτες διαμαρτυρήθηκαν στον ΣτΠ για την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του Δήμου Ηλιοπούλης που έθετε ως προϋπόθεση για τη χορήγηση βεβαίωσης μη οικειότητας ακίνητης περιουσίας (αναγκαία για την ηλεκτροδότηση ακινήτου) οι ιδιοκτήτες κάθε νεόδμητης οικοδομής αφενός να έχουν εξασφαλίσει χώρο για τη θέση του κάδου απορριμμάτων και αφετέρου να έχουν καταβάλει ορισμένο ποσό για την αγορά και την τοποθέτησή του. Ο ΣτΠ επισήμανε κατ' επανάληψη στον δήμο τις συναφείς νομοθετικές διατάξεις, σύμφωνα με τις οποίες η καθαριότητα και η αποκομιδή των απορριμμάτων ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δήμων και ότι στο πλαίσιο αυτής της αρμοδιότητας επιβάλλονται και τα σχετικά ανταποδοτικά τέλη. Κατά συνέπεια, η υποχρέωση να έχει εξασφαλιστεί κάδος απορριμμάτων και να έχει καταβληθεί η σχετική δαπάνη, πλέον των ανταποδοτικών τελών που καταβάλλονται από το σύνολο των δημοτών, συνιστά παραβίαση της αρχής της ισότητας, αφού η επιβάρυνση επιβλήθηκε με βάση το γεγονός της υποβολής αίτησης για τη χορήγηση βεβαίωσης τέλους ακίνητης περιουσίας. Η θέση του δήμου παρέμεινε άκαμπτη, ωστόσο η υπόθεση

είχε εν τέλει επιτυχία κατάληξη, όταν ανέλαβε καθήκοντα η νέα διοίκηση του δήμου. Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ανακλήθηκε και επιστράφηκε σε όσους υπέβαλλαν σχετική αίτηση τα ποσά που είχαν καταβάλει για αγορά κάδων (υπόθεση 9314/2005).*

ΑΓΝΟΙΑ ΝΟΜΟΥ – ΚΑΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Σε πολλές περιπτώσεις παρατηρείται εκ μέρους των δημοσίων υπηρεσιών άγνοια του νομικού πλαισίου (λόγω μεταγενέστερων τροποποιήσεων ή κατάργησης διατάξεων για τις οποίες δεν έχουν ενημερωθεί) και ερμηνευτικά σφάλματα λόγω ελλιπούς ενημέρωσης των αποκεντρωμένων υπηρεσιών, από την κεντρική υπηρεσία, για την ορθή ερμηνεία των διατάξεων. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις η διοίκηση εφαρμόζει εσφαλμένως τον νόμο. Συνηθέστερα πάντως η διοίκηση προσφεύγει στη λύση η οποία εξυπηρετεί τα δικά της συμφέροντα και όχι τα συμφέροντα των συναλληλασόμενων με αυτή πολιτών.

ΕΛΛΙΠΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Στις σχετικές περιπτώσεις ο ΣτΠ παρεμβαίνει και αφενός διερευνά το ισχύον νομικό πλαίσιο (συμπεριλαμβανομένων εγκυκλίων, γνωμοδοτήσεων κ.λπ.) το οποίο και θέτει υπόψη της διοίκησης που το αγνοεί και αφετέρου συμβάλλει στην αποκατάσταση της ορθής ερμηνείας του.

■ Ενδεικτικές υποθέσεις

Άγνοια ερμηνείας που έχει δοθεί από την κεντρική διοίκηση

Η ΔΟΥ Α΄ Ξάνθης αρνήθηκε απαλλαγή εισοδήματος για δαπάνες διδάκτρων ανηλίκου, του οποίου η μητέρα είχε αποβιώσει και ο πατέρας αγνοούνταν. Η επιτροπεία και η επιμέλεια είχαν ανατεθεί με δικαστική απόφαση στον φορολογούμενο παππού του. Η άρνηση της ΔΟΥ στηρίχθηκε στην αιτιολογία ότι το εγγόνι δεν μπορεί να θεωρηθεί προστατευόμενο μέλος του παππού-φορολογουμένου κατά τη διάταξη του άρθρου 7 του Ν. 2238/1994, δεδομένου ότι ο πατέρας του βρίσκεται στη ζωή. Ο ΣτΠ επισήμανε στη ΔΟΥ ότι υπάρχει για το συγκεκριμένο ζήτημα παλαιότερο έγγραφο του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, το οποίο μάλιστα είχε εκδοθεί έπειτα από παρέμβαση του ΣτΠ. Τελικά, η ΔΟΥ χορήγησε τη φοροαπαλλαγή (υπόθεση 4914/2008).

Εφαρμογή διάταξης που έχει καταργηθεί

Σε άλλη υπόθεση, δύο αδελφία είχαν αναγράψει στις δηλώσεις φόρου γονικής παροχής και δωρεάς, που είχαν υποβάλει το 1996 στη ΔΟΥ Α΄ Βόλου, έκταση ακινήτου μεγαλύτερη από την πραγματική (519,45 τ.μ. αντί του ορθού 292,18 τ.μ.), διότι υπήρχε σχετικό σφάλμα και στα συμβόλαια. Οι πολίτες αντιλήφθηκαν το λάθος τον Νοέμβριο του 2006, συνέταξαν διορθωτική συμβολαιογραφική πράξη, την κοινοποίησαν στη ΔΟΥ και ζήτησαν, στις 26.1.2007, τη μερική ανάκληση των αρχικών δηλώσεων

και την επιστροφή του αχρεωστήτως καταβληθέντος φόρου. Οι αιτήσεις τους συζητήθηκαν στην επιτροπή του άρθρου 99 του Ν. 2961/2001, η οποία τις απέρριψε επικαλούμενη διατάξεις του ίδιου νόμου, σύμφωνα με τις οποίες οι φορολογούμενοι θα έπρεπε να είχαν υποβάλει τις ανακλητικές τους δηλώσεις το αργότερο έως την 1.12.2006.

Ωστόσο, ο ΣτΠ επισήμανε στη ΔΟΥ ότι η συγκεκριμένη διάταξη είχε ήδη –κατά την εξέταση της υπόθεσης– καταργηθεί και πλέον η υποβολή της συγκεκριμένης ανακλητικής δήλωσης επιτρεπόταν έως και το στάδιο της διοικητικής επίλυσης της διαφοράς ή την ανακοίνωση για την ειλικρίνεια της δήλωσης, στάδιο που δεν είχε παρέλθει ακόμη (υπόθεση 17145/2007).

Εφαρμογή προϊσχύοντος νομικού καθεστώτος

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση (ΝΑ) Θεσσαλονίκης προέβη τον Σεπτέμβριο του 2005 σε ανανέωση άδειας λιανικής εμπορίας πωλητή πετρελαίου θέρμανσης, εφαρμόζοντας το νομοθετικό καθεστώς, που ίσχυε πριν από την έκδοση της σχετικής ΚΥΑ τον Φεβρουάριο του 2005 των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών, και Ανάπτυξης. Σε αντίθεση με το παλαιότερο καθεστώς, η νέα υπουργική απόφαση προέβλεπε την καταβολή ανταποδοτικού τέλους 40€ για την ανανέωση της άδειας. Το 2008 ο πωλητής έλαβε ειδοποίηση από τη νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ότι οφείλει να καταβάλει για την ανανέωση της άδειάς του, που έλαβε χώρα το 2005, όχι μόνο το ανταποδοτικό τέλος των 40€, αλλά επιπλέον και πρόστιμο 40€ ως κύρωση για τη μη καταβολή του τέλους. Ο ΣτΠ, στον οποίο προσέφυγε ο πολίτης, επισήμανε στη διοίκηση ότι η μη καταβολή του τέλους οφειλόταν αποκλειστικά σε δικό της σφάλμα, δεδομένου ότι η ίδια δεν είχε εφαρμόσει, όπως όφειλε, τις διατάξεις της ισχύουσας κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα κοινής υπουργικής απόφασης. Υιοθετώντας τις υποδείξεις του ΣτΠ, η υπηρεσία διέγραψε το πρόστιμο που είχε επιβληθεί (υπόθεση 14226/2008).

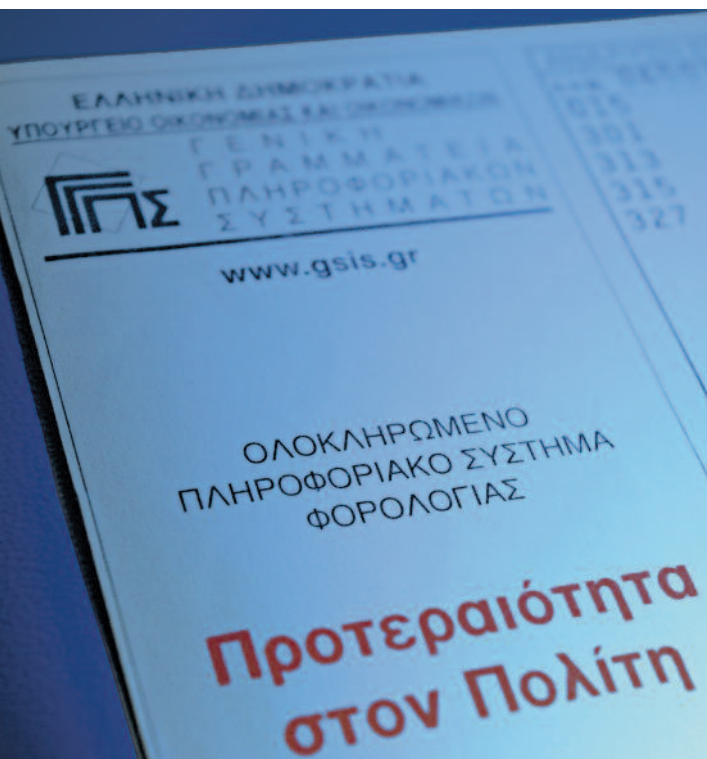
ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ

Σε κάποιες περιπτώσεις, η διοίκηση φαίνεται να προτιμά την παράκαμψη των προϋποθέσεων του νόμου, προκειμένου να επιτύχει την άμεση εκπλήρωση των συμφερόντων της (π.χ. είσπραξη οφειλών, αποφυγή εκταμίευσης ποσών), χωρίς όμως να υπολογίζει τις δυσμενείς επιπτώσεις για τους πολίτες.

■ Ενδεικτικές υποθέσεις

Αναζήτηση του εγγυητή αντί του πρωτοφειλέτη

Η Διεύθυνση Τελωνείων Αττικής αναζήτησε την πληρωμή δασμών, φόρων και προστίμων που οφείλονταν για την

παραλαβή ηλεκτρονικού υπολογιστή, ο οποίος εστάλη στην Ελλάδα από την Κύπρο και δεν επανεξήχθη, από την εγγυήτρια και όχι από την πρωτοφειλέτιδα. Η υπηρεσία επικαλέστηκε αδυναμία να την εντοπίσει, μολοντί ο εγγυητής είχε γνωστοποιήσει στην αρμόδια υπηρεσία τη διεύθυνση κατοικίας της πρωτοφειλέτιδας στην Κύπρο και τη ΔΟΥ φορολογίας του συζύγου της. Ο ΣτΠ, στον οποίο προσέφυγε η εγγυήτρια, επισήμανε στην υπηρεσία ότι όφειλε προηγουμένως να ειδοποιήσει την πρωτοφειλέτιδα για το χρέος της και μετά να απευθυνθεί στον εγγυητή. Τελικά, η υπηρεσία προέβη σε στέρση φορολογικής ενημερότητας της πρώτης και απάλλαξε την εγγυήτρια από την πληρωμή των οφειλών (υπόθεση 2782/2008).

Περιοριστική ερμηνεία διάταξης

Ελαιοκαλλιεργητής θεώρησε ότι το ποσόν των 899,04€ ετησίως που του αναγνωρίστηκε από τον Οργανισμό Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ) ως ατομικό δικαίωμα ενιαίας ενίσχυσης για το χρονικό διάστημα 2006–2013 ήταν δυσανάλογα χαμηλό, τόσο σε σχέση με την καλλιεργησίμη έκταση που κατέχει (129,14 στρέμματα) όσο και σε σχέση με το ποσόν των 5.874€ που είχε λάβει το 2005, τελευταίο χρόνο ισχύος του παλαιού συστήματος επιδότησης της παραγωγής. Κατά την άποψή του, η μειωμένη επιδότηση οφειλόταν στο ότι είχε προβεί σε «αυστηρό κλάδεμα», το οποίο ήταν αναγκασμένος να πράξει, με συνέπεια κατά την κρίσιμη περίοδο αναφοράς (1999–

2002) η παραγωγή του να εμφανίζεται ιδιαίτερα χαμηλή. Ο ΣτΠ κάλεσε τον ΟΠΕΚΕΠΕ να αποφασίσει εάν τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά συνιστούν «εξαιρετική περίπτωση» υπό την έννοια του άρθρου 40, παράγρ. 4 του Καν. (ΕΚ) 1782/2003. Ειδικότερα, οι σχετικές διατάξεις απαριθμούν ενδεικτικά («ιδίως», «παραδείγματος χάριν») πέντε περιπτώσεις «ανώτερης βίας» ή «εξαιρετικών περιστάσεων» που δικαιολογούν την καταβολή πρόσθετων δικαιωμάτων. Από την απάντηση προέκυψε ότι ο ΟΠΕΚΕΠΕ παρερμήνευε τις συγκεκριμένες διατάξεις και αποσιώπησε τις κρίσιμες λέξεις «παραδείγματος χάριν» και «ιδίως» και εκλάμβανε την ενδεικτική απαρίθμηση των λόγων ως περιοριστική. Ο ΣτΠ επισήμανε στον ΟΠΕΚΕΠΕ ότι όφειλε να εφαρμόσει ορθά τις σχετικές διατάξεις και να διαμορφώσει ο ίδιος εσωτερικά κριτήρια, προκειμένου να αποφασίζει σύννομα ποιες περιπτώσεις, πέρα από τις πέντε που απαριθμούνται ενδεικτικά, αποτελούν «εξαιρετικές περιστάσεις». Ύστερα από αποστολή αλληπάλληλων εγγράφων, ο ΟΠΕΚΕΠΕ απάντησε, για πρώτη φορά, ότι τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά που επικαλούνταν ο πολίτης δεν συνιστούσαν «εξαιρετική περίπτωση» κατά την έννοια των κρίσιμων διατάξεων. Η περίπτωση αυτή αναδεικνύει τη συνήθη τακτική της διοίκησης να επιλέγει να εφαρμόσει κατά τρόπο ιδιαίτερα περιοριστικό και ανελαστικό τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, με δυσμενείς για τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των πολιτών συνέπειες (υπόθεση 6766/2006).

ΑΡΝΗΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ο ΣτΠ αναγκάστηκε, επίσης επανειλημμένα, να επιστρέψει προς τη διοίκηση την υποχρέωση που έχει να συμμορφώνεται με τις δικαστικές αποφάσεις. Η υποχρέωση αυτή έχει ρυθμιστεί πλέον ρητά με τον Ν. 3068/2002, και η παραβίασή της από τη διοίκηση αποτελεί καταφανή περίπτωση κακοδιοίκησης και παράβασης της νομιμότητας. Η μη συμμόρφωση οφείλεται είτε σε έλλειψη της αναγκαίας νομικής κατάρτισης για την κατανόηση του διατακτικού της απόφασης είτε στην απροθυμία της διοίκησης να επωμιστεί το, συνήθως οικονομικό, βάρος που συνεπάγεται η εκτέλεση της δικαστικής απόφασης.

ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΚΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Χαρακτηριστικά παραδείγματα άρνησης συμμόρφωσης με δικαστική απόφαση, λόγω αδυναμίας της διοίκησης να κατανοήσει το διατακτικό της απόφασης, προσφέρουν οι περιπτώσεις εφαρμογής δικαστικών αποφάσεων που καταδικάζουν σε δήμευση βουλήσης.

■ Ενδεικτικές υποθέσεις

Πολίτης πούλησε μηχανήμα έργου, αλλά ο νέος ιδιοκτήτης δεν προέβαινε στις αναγκαίες ενέργειες προς τη ΝΑ Μαγνησίας προκειμένου να ολοκληρωθεί η μεταβίβαση. Το αποτέλεσμα ήταν ότι ο παλαιός ιδιοκτήτης εξακολουθούσε να χρεώνεται με τα σχετικά τέλη κυκλοφορίας. Έπειτα από αγωγή του ενδιαφερομένου, ο αγοραστής καταδικάστηκε τελεσίδικα σε δήλωση βούλησης προς την αρμόδια νομαρχιακή αυτοδιοίκηση για τη μεταβίβαση του εν λόγω μηχανήματος στο όνομά του. Παρ' όλα αυτά, η υπηρεσία εξακολουθούσε να αρνείται να ολοκληρώσει τη διαδικασία με την προσκόμιση και μόνο της δικαστικής απόφασης, θεωρώντας ότι η μεταβίβαση δεν ήταν δυνατή εάν δεν προσερχόταν ο αγοραστής στην υπηρεσία για να υπογράψει ο ίδιος τα σχετικά έγγραφα. Παρόμοια θέση εξέφρασε και το αρμόδιο για ζητήματα μεταβίβασης μηχανημάτων έργου ΥΠΕΧΩΔΕ (υπόθεση 2315/2008).

Πολίτης είχε το δικαίωμα, σύμφωνα με ιδιωτικό συμφωνητικό, να υποδείξει σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης ότι επιθυμεί να μεταβιβαστεί συγκεκριμένο φορτηγό ΙΧ όχημα στον αδελφό του. Επειδή η εταιρία αρνήθηκε να συμπράξει στη μεταβίβαση, ο πολίτης προσέφυγε στα δικαστήρια και τελικά η εταιρία καταδικάστηκε με τελεσίδικη απόφαση σε δήλωση βούλησης. Πιο συγκεκριμένα, υποχρεώθηκε να μεταβιβάσει το όχημα στον αδελφό του ενώγοντα και να προβεί στις απαραίτητες δηλώσεις και ενέργειες ενώπιον της αρμόδιας ΔΟΥ και των αρμόδιων υπηρεσιών της Νομαρχίας Αθηνών. Ωστόσο, όταν ο ενδιαφερόμενος απευθύνθηκε στην αρμόδια Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών της νομαρχίας προκειμένου να ολοκληρωθεί η μεταβίβαση, η διεύθυνση δεν ικανοποίησε το αίτημά του, με την αιτιολογία ότι η μεταβίβαση του οχήματος έπρεπε «να γίνει από τη διαχειρίστρια της εταιρείας» και ότι η υπηρεσία δεν έχει τη δυνατότητα «να προβεί στη μεταβίβαση χωρίς τη συγκατάθεση του ιδιοκτήτη» (υπόθεση 6108/2008).

Ο ΣτΠ επισήμανε με έγγραφά του προς τις υπηρεσίες ότι σύμφωνα με το άρθρο 949 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας «όταν κάποιος καταδικάζεται σε δήλωση βούλησης, η δήλωση αυτή θεωρείται ότι έγινε μόλις η απόφαση γίνει τελεσίδικη ...» και ότι συνεπώς η διοίκηση είναι υποχρεωμένη, με την προσκόμιση και μόνον από τον ενδιαφερόμενο της τελεσίδικης απόφασης, να προβεί στην καταχώριση της αιτούμενης μεταβίβασης, χωρίς να απαιτείται να προσέλθει και ο ίδιος ο αγοραστής ενώπιον του διοικητικού οργάνου για να εκφράσει τη βούλησή του. Η άποψη αυτή έχει γίνει δεκτή τόσο από τη νομολογία όσο και από την αρμόδια Διεύθυνση Εμπορευματικών Μεταφορών του

Υπουργείου Μεταφορών (με παλαιότερο έγγραφό της προς τον ΣτΠ) σε ό,τι αφορά τη μεταβίβαση οχημάτων. Η διοίκηση τελικά ανταποκρίθηκε στις συστάσεις του ΣτΠ στη δεύτερη υπόθεση της μεταβίβασης του φορτηγού ΙΧ οχήματος και αναμένεται η απάντησή της και για την περίπτωση της μεταβίβασης του μηχανήματος έργου.

ΑΡΝΗΣΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΜΕ ΔΥΣΜΕΝΕΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Η απροθυμία της διοίκησης να συμμορφωθεί με δικαστικές αποφάσεις οφείλεται συχνά στην πρόθεση να αποφύγει δυσμενείς γι' αυτή συνέπειες. Για παράδειγμα, το δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Παπάγου αποφάσισε να επιβάλει ειδικό πολιτιστικό τέλος ανά μετρητή παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, οικίας ή επαγγελματικής στέγης. Η απόφαση αυτή ακυρώθηκε με απόφαση της επιτροπής του άρθρου 7 του Ν. 2839/2000, με το αιτιολογικό ότι το πολιτιστικό τέλος δεν αντιστοιχεί σε κάποια ειδική αντιπαροχή προς τους δημότες του αιτούντος δήμου και δεν έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα γι' αυτούς. Ωστόσο, ο δήμος άσκησε αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά της απόφασης αυτής, έθεσε σε εφαρμογή την απόφασή του και εισέπραξε μέσω των λογαριασμών της ΔΕΗ το τέλος που αναλογούσε για το διάστημα 2004–2007. Τελικά, το Συμβούλιο της Επικρατείας απέρριψε την αίτηση ακύρωσης του δήμου και έκρινε ότι το τέλος δεν ήταν ανταποδοτικό. Ο δήμος, ωστόσο, αρνείται μέχρι σήμερα, και παρά την αποστολή σχετικού εγγράφου από τον ΣτΠ, να επιστρέψει στους δημότες τα ποσά που εισέπραξε από το 2004 έως τις αρχές του 2007 (υπόθεση 15367/2007).

Σε άλλη περίπτωση, πολίτης, η οποία διαφωνούσε με την ερμηνεία που είχαν δώσει η ΔΟΥ Ελευθερούπολης και το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών ως προς το εάν η σύνταξη που λάμβανε από ασφαλιστικό φορέα του κρατιδίου της Βάδης-Βυρτεμβέργης έπρεπε, σύμφωνα με την ελληνογερμανική σύμβαση για την αποφυγή διπλής φορολογίας, να φορολογηθεί, προσέβαλε δικαστικά το εκκαθαριστικό σημείωμα του οικονομικού έτους 2000. Με τελεσίδικη απόφαση δικαιώθηκε και πέτυχε να διαγραφεί από το εισόδημά της το ποσόν που αντιστοιχούσε στη σύνταξη που έπαιρνε από τη Γερμανία. Παρ' όλα αυτά, η ΔΟΥ Ελευθερούπολης, επικαλούμενη την αυτοτέλεια των φορολογικών χρήσεων, συνέχισε, κατά τα επόμενα οικονομικά έτη, να αρνείται την απαλλογή των εισοδημάτων από την εν λόγω σύνταξη και να επιβάλλει φόρο αγνοώντας το νομολογιακό προηγούμενο που αφορούσε μάλιστα την ίδια πολιτίδα. Ο ΣτΠ ενημέρωσε σχετικά το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και, ύστερα από εισήγησή της Αρχής, το υπουργείο παρέπεμψε το θέμα στο Νομικό

Συμβούλιο του Κράτους (ΝΣΚ). Το 2006 το ΝΣΚ εξέδωσε σχετική γνωμοδότηση, της οποίας η έγκριση εκκρεμεί στο γραφείο του υπουργού (υπόθεση 11345/2004).*

ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΡΟΥΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΑΛΛΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

Η αρχή της νομιμότητας επιβάλλει τον αμοιβαίο σεβασμό στην κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ των διαφόρων οργάνων της διοίκησης, αλλά και στη χρήση των θεσμοθετημένων οδών για την αμφισβήτηση των αποφάσεών τους (π.χ. ενδοστρεφής δίκη). Παρ' όλα αυτά, συχνά, ορισμένα διοικητικά όργανα αμφισβητούν τη νομιμότητα πράξεων άλλων διοικητικών οργάνων, επιδεικνύοντας αφενός στενή αντίληψη της λειτουργίας της διοίκησης, η οποία πρέπει να λογίζεται ως ενιαία, και αφετέρου έλλειψη συνείδησης των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από το ευρύτερο θεσμικό περιβάλλον στο οποίο λειτουργούν.

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΑΛΛΟΔΑΠΟΥ

Ο ΣτΠ δέχθηκε διαμαρτυρίες για την άρνηση πολλών ΔΟΥ της Αττικής να αποδώσουν ΑΦΜ ή να μεταβάλουν στοιχεία (διεύθυνση κατοικίας) σε αλλοδαπούς πολιτικούς πρόσφυγες, κατόχους του ειδικού δελτίου αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού. Οι ΔΟΥ ζητούσαν από τους ενδιαφερομένους να προσκομίσουν δικαιολογητικά από τα οποία να προκύπτει η διεύθυνση κατοικίας τους (ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης κατοικίας ή υπεύθυνη δήλωση του φιλοξενούντος) και δεν θεωρούσαν ως επαρκές στοιχείο την αναγραφή της διεύθυνσης κατοικίας στο ειδικό δελτίο. Με έγγραφό του προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών, ο ΣτΠ επισήμανε ότι η ακολουθούμενη από τις ΔΟΥ διαδικασία δεν προβλέπεται από καμία διάταξη. Για την απόδοση ΑΦΜ ή τη μεταβολή στοιχείων του μητρώου απαιτείται μόνον η συμπλήρωση του σχετικού ειδικού εντύπου με την επίδειξη της ταυτότητας ή του διαβατηρίου, ενώ, εάν πρόκειται για αλλοδαπούς, απαιτείται επιπλέον και η προσκόμιση στοιχείων που να αποδεικνύουν ότι διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα (π.χ. άδεια διαμονής). Ειδικά σε ό,τι αφορά τους αλλοδαπούς που έχουν ζητήσει άσυλο στην Ελλάδα, το στοιχείο νομιμοποίησης για την παραμονή τους στη χώρα είναι το δελτίο αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού, που τους χορηγεί η αρμόδια για την παραλαβή και την εξέταση της αίτησης ασύλου αρχή. Στο δελτίο αυτό αναγράφεται η διεύθυνση διαμονής του αλλοδαπού και οποιαδήποτε μεταγενέστερη μεταβολή του τύπου διαμονής του.

Κατά συνέπεια, η πρακτική πολλών ΔΟΥ να ζητούν από τους αλλοδαπούς που προσκομίζουν το συγκεκριμένο ειδικό δελτίο πρόσθετα στοιχεία για να αποδείξουν τη διεύθυνση κατοικίας τους συνιστά ανεπίτρεπτη αμφισβήτηση του περιεχομένου άλλης διοικητικής πράξης (ειδικό δελτίο) και προκαλεί αδικαιολόγητη γραφειοκρατική επιβάρυνση στους ενδιαφερομένους. Για τους λόγους αυτούς, ο ΣτΠ εισηγήθηκε στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών να εκδώσει σχετική διευκρινιστική εγκύκλιο, το οποίο έχει ήδη προφορικά δεσμευτεί για την έκδοσή της (υποθέσεις 6051/2008, 6841/2008, 8376/2008, 8675/2008).

ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΒΕΒΑΙΩΣΗΣ

Επαγγελματίας αγρότης, στον οποίο ο πατέρας του είχε μεταβιβάσει με γονική παροχή αγροτική έκταση, ζήτησε από τη ΔΟΥ Κροκεών να απαλλαγεί από τον φόρο γονικής παροχής, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 2961/2001. Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, παρέχεται πλήρης απαλλαγή από τον σχετικό φόρο όταν μεταβιβάζεται γεωκτηνοτροφική έκταση σε κατά κύριο επάγγελμα αγρότες. Ο πολίτης προσκόμισε στη ΔΟΥ βεβαίωση από την αρμόδια Διεύθυνση Γεωργίας ότι η έκταση που μετα-

βιβάστηκε είναι γεωργική. Παρ' όλη αυτά, η ίδια η ΔΟΥ διενήργησε αυτοψία και εκτίμησε ότι η περιοχή έχει αποβάλλει τον γεωργικό της χαρακτήρα. Κατά συνέπεια, δεν αναγνώρισε στον ενδιαφερόμενο τη φοροαπαλλαγή. Ο ΣτΠ επισήμανε στη ΔΟΥ ότι έπρεπε να χορηγηθεί η φοροαπαλλαγή στον πολίτη, δεδομένου ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις του νόμου σύμφωνα με τη βεβαίωση του αρμόδιου διοικητικού οργάνου, την ορθότητα της οποίας δεν είχε αρμοδιότητα η ΔΟΥ να αμφισβητήσει. Τελικά, η ΔΟΥ χορήγησε την απαλλαγή (υπόθεση 14075/2007).

ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Πολίτης είχε υποβάλει στον ΟΑΕΔ αίτηση για παροχή πληροφοριών. Επειδή έκρινε παντελώς ανεπαρκή την απάντηση που έλαβε, κατέφυγε στην αρμόδια Επιτροπή της Περιφέρειας ζητώντας αποζημίωση διότι δεν έλαβε απάντηση σε αίτημά του. Η επιτροπή αποφάνθηκε ότι ο ΟΑΕΔ οφείλει να καταβάλει στον πολίτη το ποσό των 200€. Ωστόσο, ο ΟΑΕΔ αρνήθηκε να συμμορφωθεί προς την εν λόγω απόφαση, ισχυριζόμενος ότι είχε απαντήσει στην αίτηση του πολίτη και ότι συνεπώς δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις του νόμου για να επιδικάσει η επιτροπή την αποζημίωση. Ο ΣτΠ επέστανε την προσοχή του ΟΑΕΔ στο γεγονός ότι, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, η απόφαση της Επιτροπής της Περιφέρειας αποτελεί εντολή για την καταβολή στον πολίτη του ποσού που ορίστηκε. Εάν δε η καταβολή αυτή δεν γίνει μέσα σε έναν μήνα από την κοινοποίηση της απόφασης της επιτροπής, το χρ-

ματικό ποσό πρέπει να καταβληθεί εντόκως. Είναι δηλαδή υποχρεωτική για τη διοίκηση η καταβολή του ποσού που επιδικάζεται στους πολίτες από την Επιτροπή της Περιφέρειας. Σύμφωνα με τα παραπάνω, ο ΣτΠ τόνισε στον ΟΑΕΔ ότι υποχρεούται να καταβάλει το ποσό της αποζημίωσης και μάλιστα εντόκως. Παρ' όλη αυτά, ο οργανισμός αρνείται να εκτελέσει την απόφαση της Επιτροπής της Περιφέρειας (υπόθεση 2513/2008).

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η δημόσια διοίκηση της χώρας δεν φαίνεται να έχει ακόμη πλήρως συνειδητοποιήσει ότι οι πρακτικές που ακολουθεί πρέπει να είναι εναρμονισμένες με τις επιταγές της ΕΕ, της οποίας η Ελλάδα αποτελεί μέλος. Οφείλει, για παράδειγμα, να αποφεύγει τη δημιουργία προσκομμάτων στην επίτευξη του στόχου της ενιαίας αγοράς και να λαμβάνει αποφάσεις που να διευκολύνουν τη γεωγραφική κινητικότητα των εργαζομένων μέσα στα όρια της ΕΕ.

■ Ενδεικτικές υποθέσεις

Αποκλεισμός πολίτη της ΕΕ από διαδικασία προσλήψεων

Ο Δήμος Λέρου απέκλεισε γερμανίδα πολίτιδα, μόνιμη κάτοικο Λέρου, από διαδικασία πρόσληψης προσωπικού κατά τις διατάξεις του Ν. 3250/2004, επειδή δεν ήταν εγγεγραμμένη στο δημοτολόγιο και δεν προσκόμισε το απαιτούμενο πιστοποιητικό δημότη. Ο ΣτΠ έθεσε υπόψη του δήμου γνωμοδότηση του ΝΣΚ, σύμφωνα με την οποία οι

διατάξεις του Ν. 2190/1994, που θέτουν και για τους αλλοδαπούς υπηκόους κρατών-μελών της ΕΕ την εντοπιότητα και την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας ως κριτήριο για την πρόσληψη σε θέση απασχόλησης που δεν συνεπάγεται την άσκηση δημόσιας εξουσίας ή τη διασφάλιση των γενικών συμφερόντων του κράτους ή άλλων δημόσιων φορέων, αντίκεινται στην κοινοτική νομοθεσία και στα άρθρα 1 και 2 του Ν. 2341/1996 που την ενσωματώνει. Ο ΣτΠ επισήμανε επιπλέον ότι, όπου απαιτείται και για τους ημεδαπούς σύνδεση προς έναν δήμο, αυτή, για τον κάτοικο της ΕΕ, θα πρέπει να αναζητηθεί με βάση τις κοινές διατάξεις του αστικού δικαίου για ύπαρξη κατοικίας. Τελικά, η ενδεικτική εγγραφή της γερμανίδας πολίτιδας σε οικογενειακή μερίδα του δήμου και η πάνω από μια δεκαετία διαμονή της σε αυτόν αποτέλεσαν στοιχεία πλήρως ικανά για να εξομοιωθεί με δημότη, να καταταγεί στον πίνακα υποψηφίων με α΄ βαθμό εντοπιότητας και να προσληφθεί από τον Δήμο Λέρου (υπόθεση 14994/2007).*

Προϋπηρεσία εκπαιδευτικών σε σχολεία κρατών-μελών της ΕΕ

Εκπαιδευτικοί προσέκρουσαν στην άρνηση της διοίκησης να αναγνωρίσει την προϋπηρεσία τους σε σχολεία κρατών-μελών της ΕΕ. Οι διατάξεις των νόμων 3027/2002 και 3391/2005 αναγνωρίζουν ως προϋπηρεσία του προσωρινού αναπληρωτή ή του ωρομίσθιου εκπαιδευτικού σε κράτος-μέλος της ΕΕ αυτή που έχει προσφερθεί σε «δημόσιο σχολείο».

Στον ΣτΠ προσέφυγαν δύο εκπαιδευτικοί, προκειμένου να τους αναγνωριστεί η προϋπηρεσία τους σε σχολεία κρατών-μελών της ΕΕ, τα οποία δεν ήταν μεν ιδιωτικά, ωστόσο δεν ανήκαν στο κράτος, αλλά σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (συγκεκριμένα, επρόκειτο για σχολεία των δήμων Σόλνα και Σολεντούτα της Στοκχόλμης και νηπιαγωγεία που υπάγονται στην Ευαγγελική Εκκλησία της Κοινότητας Μπάκβανγκ της Βάδης-Βυρτεμβέργης).

Ο ΣτΠ υποστήριξε ότι η απαίτηση του νόμου να έχουν τα σχολεία στα οποία απασχολήθηκαν οι εν λόγω εκπαιδευτικοί τον χαρακτήρα του δημοσίου περιλαμβάνει και σχολεία που ανήκουν σε οργανισμούς δημόσιου χαρακτήρα ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Η άποψη αυτή δικαιολογείται από το γεγονός ότι σε κράτη-μέλη της ΕΕ λειτουργούν σχολεία των οποίων φορείς είναι π.χ. δήμοι, νομαρχίες, Εκκλησίες κ.λπ. Ύστερα από πλήθος εγγράφων που απέστειλε ο ΣτΠ κατά την τελευταία τριετία, προκλήθηκε γνωμοδότηση του ΝΣΚ, η οποία υιοθέτησε τις απόψεις της Αρχής. Το θέμα διευθετήθηκε οριστικά με τη ρύθμιση του άρθρου 2 του Ν. 3687/2008, σύμφωνα με την οποία ως προϋπηρεσία του προσωρινού αναπληρωτή ή του ωρομίσθιου εκπαιδευτικού νοείται, μεταξύ άλλων, και αυτή που προσφέρθηκε στα δημόσια σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των χωρών μελών της ΕΕ (μετά την ημερομηνία ένταξης των χωρών αυτών στην ΕΕ), που τελούν υπό τη διοικητική εποπτεία του αρμόδιου, σε κάθε κράτος, υπουργείου, με την επιφύλαξη της διάταξης της παραγρ. 10 του άρθρου 8 του Ν. 2817/2000 (υποθέσεις 13364/2005 και 14719/2005). Μετά την ψήφιση του

άρθρου 2 του Ν. 3687/2008, διορίστηκε ο ένας από τους δύο εκπαιδευτικούς που προσέφυγαν στον ΣτΠ, ύστερα από αναγνώριση της προϋπηρεσίας που προσέφερε σε νηπιαγωγείο της Βάδης-Βυρτεμβέργης.

Ισοτίμηση τίτλων σπουδών πληροφορικής

Πρόσκομμα στη συμμετοχή υποψηφίων σε προκηρύξεις του ΑΣΕΠ δημιουργήθηκε εξαιτίας άρνησης του ΟΕΕΚ να αναγνωρίσει τίτλους γνώσης πληροφορικής (ECDL – European Computer Driving Licence) που είχαν εκδοθεί από βρετανικό εκπαιδευτικό κέντρο εκμάθησης υπολογιστών, δεδομένου ότι το συγκεκριμένο δεν ήταν πιστοποιημένο από αυτόν. Ο ΣτΠ διαπίστωσε ότι δεν υπάρχει διαδικασία για

την αναγνώριση τίτλων που χορηγούνται από φορείς μη πιστοποιημένους από τον ΟΕΕΚ, αντίστοιχους με αυτούς που χορηγούνται από φορείς της ημεδαπής (π.χ. ECDL Ελλάς ΑΕ) και οι οποίοι αναγνωρίζονται από τον οργανισμό. Η αποστέρηση από μερίδα υποψηφίων του δικαιώματος να ανταγωνιστούν συνυποψήφιους τους με τα ίδια προσόντα τούς αδικεί και εν τέλει αποδυναμώνει έναν από τους βασικούς στόχους της ΕΕ, αυτόν της προώθησης της ευρωπαϊκής διάστασης στην παιδεία, αλλά και της κινητικότητας του ανθρώπινου κεφαλαίου. Με πρόσφατο έγγραφο του ΣτΠ το ζήτημα αυτό τέθηκε υπόψη του προέδρου του ΟΕΕΚ (υποθέσεις 260/2008, 12834/2008).

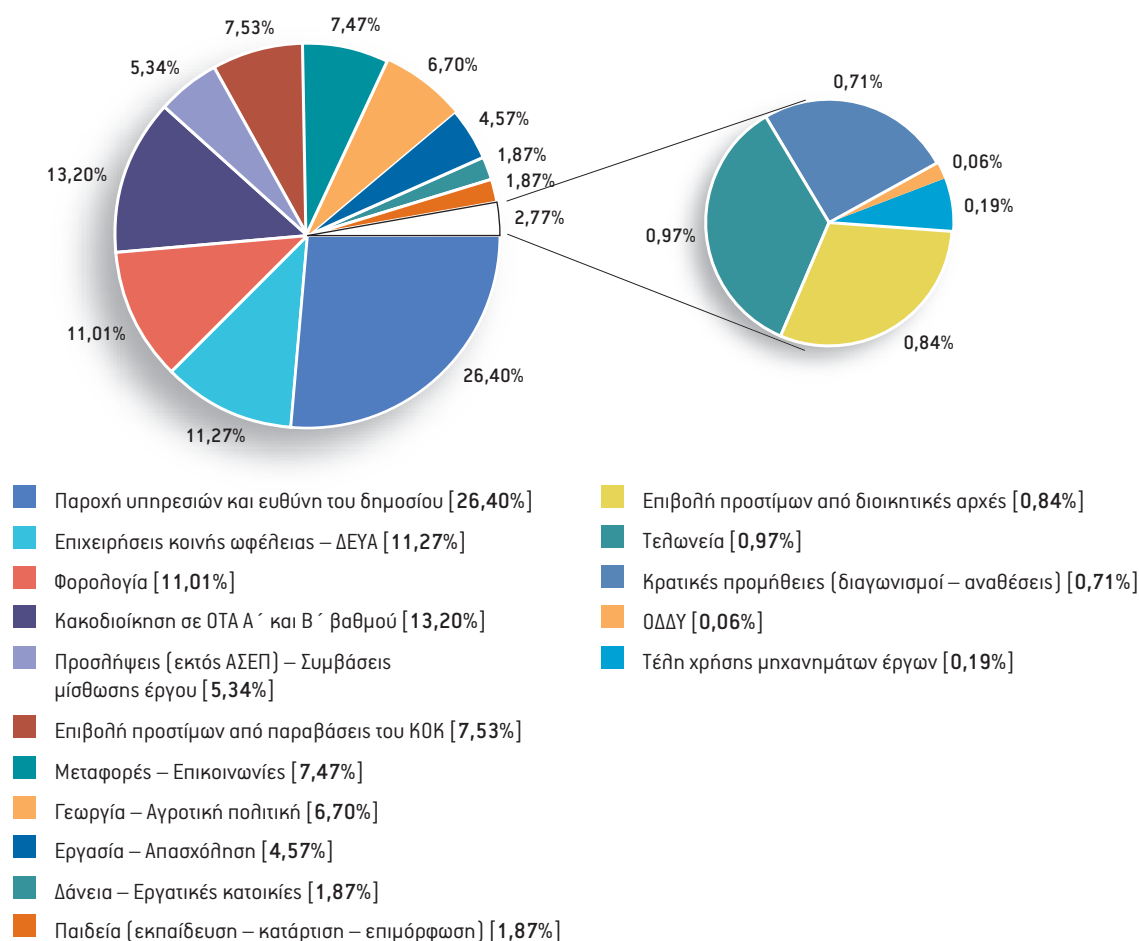
* Περισσότερα και πιο αναλυτικά στοιχεία (έγγραφα του ΣτΠ, απαντήσεις της διοίκησης κ.ά.) μπορείτε να βρείτε:

Στην ιστοσελίδα του ΣτΠ www.synigoros.gr

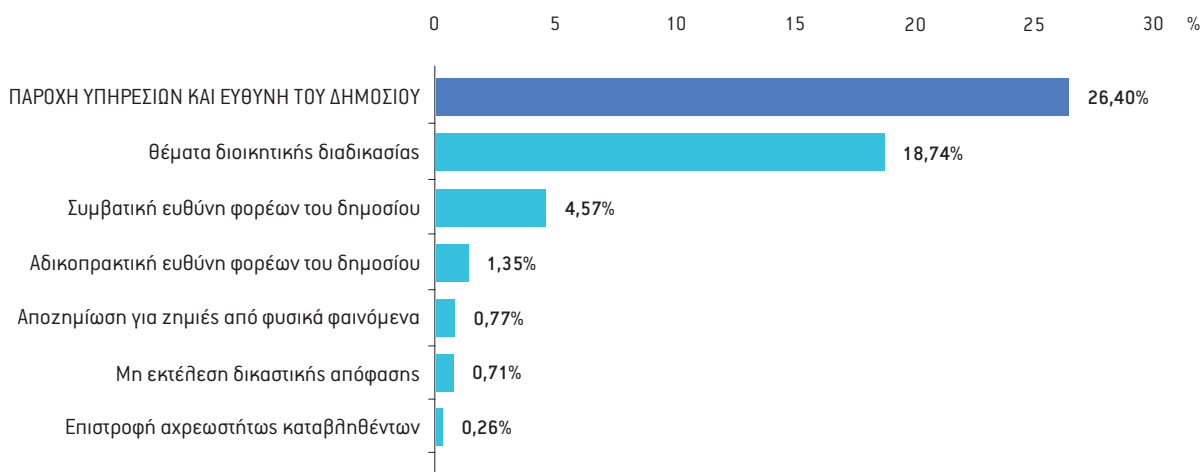
[Επιλέξτε: Εκθέσεις – Πορίσματα, Κύκλος Σχέσεων Κράτους–Πολίτη]

Στην υπο-ιστοσελίδα για τον δημότη www.synigoros.gr/dimotis

ΓΡΑΦΗΜΑ 15 ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΩΝ ΑΝΑΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΡΑΤΟΥΣ–ΠΟΛΙΤΗ

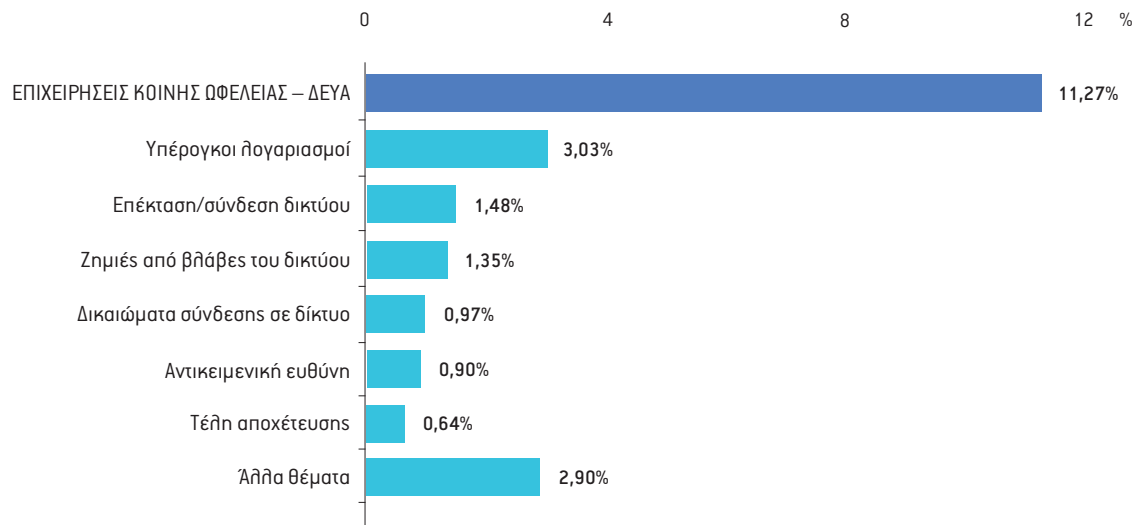

ΓΡΑΦΗΜΑ 16 ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

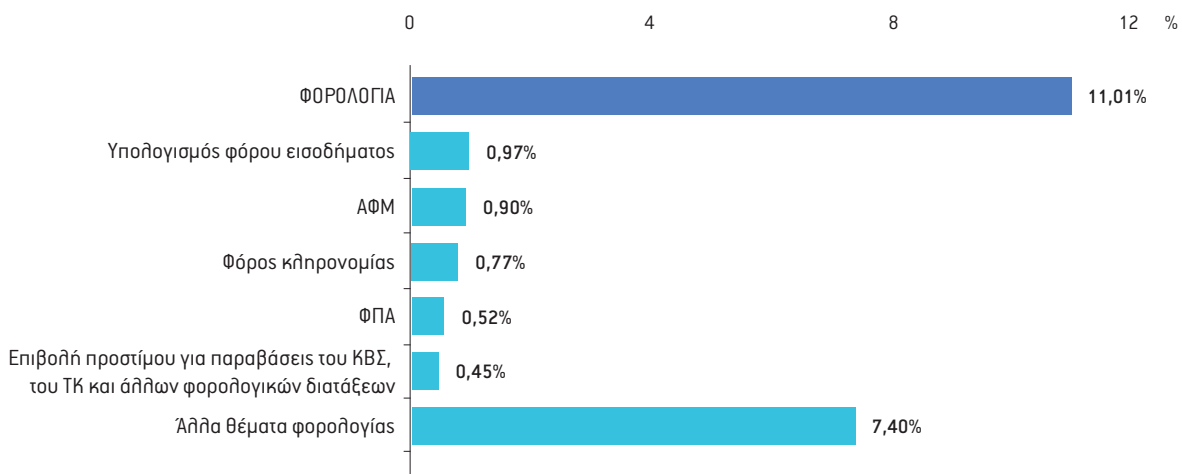

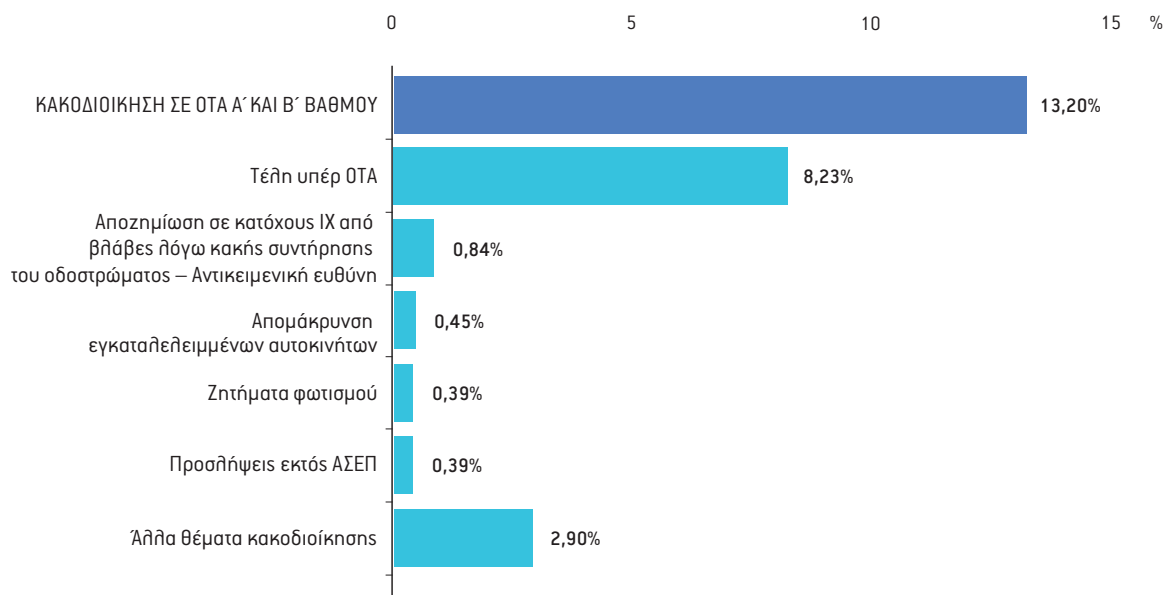
ΓΡΑΦΗΜΑ 17 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ – ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

ΓΡΑΦΗΜΑ 18 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΓΡΑΦΗΜΑ 19 ΚΑΚΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΕ ΟΤΑ Α΄ ΚΑΙ Β΄ ΒΑΘΜΟΥ

ΓΡΑΦΗΜΑ 20 ΠΡΟΣΛΗΨΕΙΣ

